

Failai, aplankai (katalogai). Katalogų medis.

Dirbdami kompiuteriu, naudojate įvairius duomenis – skaitmenis, tekstą, garso įrašus, grafinius vaizdus, programų rezultatus. Visi duomenys, naudojami kompiuteryje, yra failuose.

Failas – tai duomenų rinkinys, turintis vardą ir prievardį ir laikomas kompiuterio atmintinėje ar kurioje nors laikmenoje.

Failo vardas sudaromas atsižvelgiant į jo turinį. "Windows" aplinkoje naudojamas vardas gali būti net iki **256** ženklų ilgio, įskaitant tarpus ir taškus. Varde negalima vartoti šių ženklų: / \ | : * ? " < >. Failai laikomi aplankuose.

Aplankas – vardą turinti vieta, kurioje laikomi failai ir kiti aplankai.

Laikmena – bet kokia priemonė informacijai saugoti.

Failo vardas susideda iš dviejų dalių, atskirtų tašku:

- Pirmosios dalies vardą parenka pats vartotojas. Šiuos vardus patartina parinkti logiškus ir prasmingus.
- Antroji dalis vadinama prievardžiu (plėtiniu). Prievardis nusako kokia programa galima atverti failą. Prievardžius taip pat galima pačiam vartotojui keisti, tačiau parinkus netinkamą prievardį, failo gali neatidaryti jokia programa.

Naudotojas dažniausiai atpažįsta failo tipą iš piktogramos ir nustato, kokie duomenys jame yra: tekstas, garso įrašai, grafika.

Piktograma – mažas paveikslėlis ekrane, vaizduojantis programą, komandą, dokumentą, aplanką, failą, diską ir panašiai.

Failų prievardžiai

Programos	Piktograma	Prievardis
Vykdomosios		.exe, .com
Tekstinės (Word, Užrašinė)		.doc, .docx, .txt
Skaičiuoklės (Excel)		.xls, .xlsx
Pateikties		.ppt, .pps, .pptx
Universalus dokumento formato (Adobe Reader)		.pdf
Archivavimo (Winrar, Winzip)		.rar, .zip, .arj, .ace

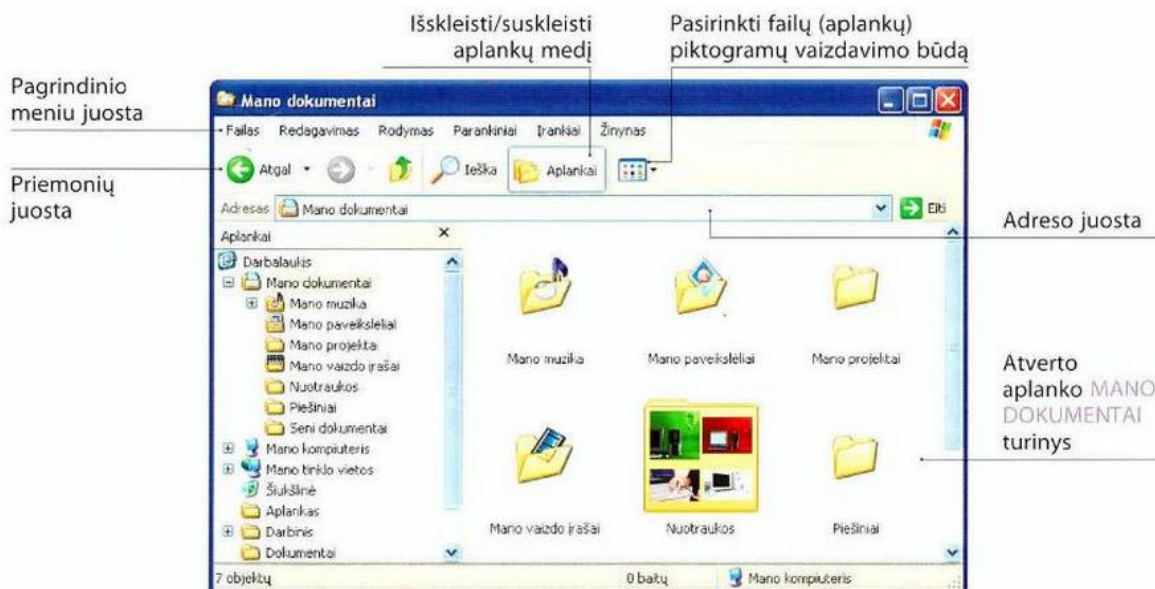
Grafikos		.bmp, .tif, .gif, .jpg
Vaizdo (VLC, Media Player Classic, Windows Media Player)		.avi, .mpg, .mpeg
Garso (Winamp, Windows Media Player)		.mp3, .wav, .cda, .midi
Tinklalapių		.htm, .html, .xml
Duomenų		.dat

Failus ir aplankus patogiau tvarkyti failų ir aplankų tvarkymo programomis. Jomis galima failus ir aplankus kopijuoti, šalinti, pervadinti, pašalintus gražinti, peržiūrėti jų savybes.

Failų ir katalogų tvarkymo programos

Pagrindinės failų ir aplankų tvarkymo programos Windows operacinėse sistemose yra:

- Mano kompiuteris (My Computer);
- Windows Naršyklė (Windows Explorer);
- Total Commander.

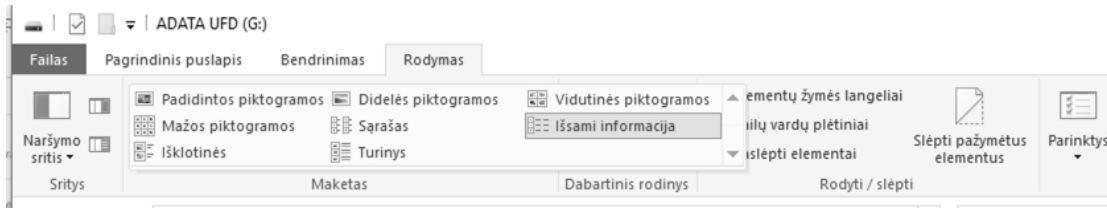

Windows naršyklės langas Mano dokumentai

Aplankų kūrimas. Naują aplanką sukursite ir spustelėję dešinįjį pelės mygtuką ir pasirinkę **Naujas**, o paskui - . Norėdami baigti procesą įveskite aplanko pavadinimą ir spustelėkite klavišą **Enter**.

Norėdami pervadinti ar panaikinti aplanką spustelėkite dešinįjį pelės mygtuką ant aplanko ir atsidariusiame meniu pasirinkite „**Pervadinti**“ (**Rename**) arba „**Trinti**“ (**Delete**). Pašalinti aplankai ir failai gali būti perkeltami į Šiukšlinę (Recycle Bin). Iš jos aplankus ir failus dar galima gražinti atgal arba visiškai pašalinti.

Failų peržiūra. Atidarytame kataloge viršuje pasirenkame kortelę **Rodymas**. Tada pasirenkame kaip peržiūrėti failus ir aplankus.

Katalogų medis

Norint sutvarkyti informaciją, kad ją būtų nesunku rasti ir patogų ja naudotis, galima sukurti grupę aplankų, kurių pavadinimai būtų tiesiogiai susiję su saugoma informacija. Aplankų savybė talpinti kitus aplankus leidžia sukurti **aplankų hierarchiją**, įvairių lygmenų daugiapakopę aplankų struktūrą, primenančią medį su šakomis.

